

**PARTICULARITĂȚILE NAȚIONALIZĂRII
OBIECTIVELOR DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN
CONTEXTUL REPUBLICII MOLDOVA**

Natalia ZAMFIR

CZU: 342.7:502.131.1(478)

nataly.zamfir@yahoo.com

Pe data de 25 septembrie 2015 liderii mondiali au adoptat în cadrul celei de a 70-a sesiuni a Adunării Generale a ONU, un nou cadru global de dezvoltare durabilă: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă (denumită în continuare „Agenda 2030”) având ca element central obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD).

Agenda 2030 reprezintă un angajament ambițios pentru Republica Moldova în abordarea celor mai presante provocări cu care se confruntă lumea astăzi. Republica Moldova, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și semnând Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană ratificat prin Legea nr.112 din 2 iulie 2014 și-a exprimat adeziunea la cele 17 ODD ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1, cât și la documentul politic Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă”.

Agenda 2030 înglobează într-un mod echilibrat cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economică, socială și de mediu cu o aplicabilitate universală pentru toate statele, indiferent de nivelul de dezvoltare și prioritățile acestora. Agenda 2030 necesită a fi adaptată la prioritățile și contextul specific al fiecărei țări (*naționalizată*) pentru a fi eficientă, însă principiul „nimeni să nu fie lăsat în urmă” se aplică și pe plan extern.

Dezvoltarea durabilă este o parte esențială a Programului de Guvernare al cărui scop principal este de a asigura o dezvoltare durabilă pentru Republica Moldova. Pentru a ajusta cadrul național de planificare strategică, în primul rând, era necesară revizuirea strategiei naționale de dezvoltare existentă, care este un document de planificare pe termen lung și din care derivă toate strategiile sectoriale ale economiei țării.

Conform opiniei autorilor Raportului de evaluare intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020”, nivelul de corelare dintre SND „Moldova 2020” și Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă este destul de slab. Astfel, din cele 106 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) specifice care necesită a fi naționalizate, doar 18 sunt parțial corelate și 5 sunt corelate cu SND „Moldova 2020”, restul 83 nu sunt corelate în niciun fel cu SND „Moldova 2020”. O analiză la nivelul ariilor de politici relevă că cele mai mari discrepanțe se atestă pentru domeniul de politici „Guvernanță și drepturile omului” (ODD 5, 10, 16 și 17), unde marea majoritate a obiectivelor specifice (circa 92%) nu se regăsesc în SND „Moldova 2020”. O situație mai bună se observă în cazul ODD din domeniul „Economic” (ODD 8, 9, 11 și 12), unde o pondere ceva mai mică (63%) din ținte nu se regăsesc. Cauza este că SND „Moldova 2020” a fost centrată preponderent pe aspecte de dezvoltare economică, fiind mai puțin focusată pe celelalte domenii de politici [1].

Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030” aprobată pe data de 10.06.2020 de Guvernul Republicii Moldova (denumită în continuare SND „Moldova 2030”)[2], oferă o nouă abordare de dezvoltare axându-se pe promovarea drepturilor omului sub toate aspectele. Prin urmare, interesele oamenilor sunt plasate în centrul procesului de dezvoltare, care ar putea fi realizate într-un mod durabil doar prin responsabilizarea oamenilor de a participa, de a contribui și de a beneficia de pe urma dezvoltării economice, culturale, sociale și politice în baza unei poziții comune în care toate drepturile și libertățile omului sunt respectate.

Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”, fiind un document de referință pentru strategiile sectoriale și intervențiile de politici ulterioare, urmărește asumarea unei responsabilități sporite pentru ameliorarea sărăciei, combaterea inegalităților, in justiției sociale, stoparea degradării mediului ambiant și consumului necontrolat al resurselor naturale, având în vedere și necesitățile generațiilor viitoare, așa cum este asumat prin Agenda 2030. Pentru fiecare obiectiv sunt prevăzuți o serie de indicatori cu indicarea valorii de referință și ținta pentru anul 2030. Strategiile sectoriale se vor baza pe acești indicatori.

Experiența implementării precedentei strategii naționale de dezvoltare arată că eficiența realizării acesteia depinde de instrumentele de

operaționalizare. Prin urmare, este necesar de elaborat Planul național de dezvoltare, care va reflecta structura SND „Moldova 2030” și va include acțiunile și sursele financiare corespunzătoare necesare pentru implementarea obiectivelor strategiilor sectoriale. Urmând obiectivul de armonizare a standardelor Uniunii Europene la nivel național, este necesar că Planul național de dezvoltare să includă și prioritățile europene reflectate în Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.

Ținând cont de orizontul pe termen lung al Strategiei „Moldova 2030”, este necesar de a actualiza valorile de referință pe întreagă perioadă de implementare, precum și de a monitoriza tendințele și vulnerabilitățile prognozate în scopul planificării corecte și eficiente a strategiilor sectoriale.

Cele mai mari probleme identificate în implementarea strategiilor și politicilor sectoriale sunt insuficiența justificării financiare și organizatorice, întrucât obiectivele stabilite până în prezent erau mai degrabă doleanțe.

Principalele bariere în calea dezvoltării durabile sunt asociate cu: instabilitatea legislației, în special în domeniul politicii fiscale și bugetare; creșterea deficitului de cadre și de muncitori calificați; posibilitățile reduse ale statului pentru susținerea financiară a procesului de restructurare a unor domenii (spre ex., agricultura durabilă); standarde învechite (de tip GOST), la fel RM nu dispune de o rețea de instituții de cercetare în diferite domenii noi de provocare (spre ex., Laborator de investigarea atenuării emisiilor de GES).

Apărent, pentru moment este creat un cadru legal favorabil pentru dezvoltarea măsurilor de dezvoltare durabilă, dar se poate observa anumite constrângeri:

- multitudinea de strategii, programe, planuri de activitate, precum și lipsa unui cadru legal special condiționează fragmentarea atribuțiilor responsabililor în domeniu, astfel determinându-se lipsa unui management integrat al acestora; autoritățile competente nu dispun de procese și pârghii suficiente pentru realizarea acțiunilor, precum și mecanisme de evaluare și prognozare, în acest sens fiind necesare activități și instrumente adiționale unor bune practice;

- necesitatea atingerii nivelului adecvat de capacitate în domeniul realizării SND „Moldova 2030” depinde de volumul de investiții necesar realizării măsurilor și tehnologiilor care contribuie la implementarea propusă;

- necesitățile de fortificare a capacităților de implementare sunt relevante și cerute a fi disponibile în două dimensiuni: efectuarea evaluărilor și cercetărilor și negocierea aspectelor tehnico-economice la nivel internațional, în principal pentru atragerea fondurilor întru realizarea măsurilor propuse în documente politice de dezvoltare.

Referințe:

1. Raportul de evaluare intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020”, septembrie 2017 [Accesat 02.08.2020]. Disponibil: https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_evaluare_md2020_rom.pdf
2. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030” [Accesat 02.08.2020]. Disponibil: <https://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro-&idd=5805>